

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Program
temeljnega usposabljanja vodij intervencije

Ljubljana, 27. 10. 2004

Na podlagi 111. in 114. člena zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94, 33/00-odl. US in 87/01 ZMatD) ter 31. in 32. člena uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 22/99, 99/99, 102/00, 33/02 in 106/02)

predpisujem

Program

temeljnega usposabljanja vodij intervencije

I. NAMEN

Namen programa je seznaniti udeležence z osnovami vodenja intervencij v primeru večjih naravnih ali drugih nesreč, ko je vključenih v izvajanje nalog več sil za zaščito, reševanje in pomoč, Slovenska vojska, Policija in zdravstvena služba. Usposobljenost udeležencev za vodenje intervencij se doseže z njihovim permanentnim usposabljanjem oziroma še z drugimi programi usposabljanja: dopolnilnimi programi za vodenje intervencij ob različnih nesrečah oz. programi za posamezne enote CZ in reševalne službe, programom za vodenje intervencije ob sodelovanju helikopterja, programom za delo z radijskimi postajami, programom o odnosih z javnostmi, programom o potravmatskem stresu oziroma z drugimi usposabljanji, ki se pokažejo kot potrebna.

II. CILJI

Osnovni cilji usposabljanja so:

- seznaniti udeležence oziroma osvežiti njihovo znanje o organizaciji in delovanju sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami
- seznaniti udeležence z upravljanjem in vodenjem v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami
- seznaniti udeležence s pripravo in vodenjem intervencije večjega obsega ob vključevanju drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč, Slovenske vojske, Policije in zdravstvene službe
- seznaniti udeležence s pooblastili in pristojnostmi vodij intervencij
- pridobitev osnovnih spretnosti in veščin za vodenje intervencije.

III. OBLIKE USPOSABLJANJA

Usposabljanje je organizirano v obliki tečaja.

IV. UDELEŽENCI

Usposabljanje je namenjeno:

- vodjem enot in služb ter njihovim namestnikom znotraj sil za zaščito, reševanje in pomoč, ki v primeru naravne ali druge nesreče prevzamejo vlogo vodje intervencije

- vodjem in namestnikom vodij regijskih in občinskih enot CZ, ki lahko v primeru naravne ali druge nesreče prevzamejo vlogo vodje intervencije
- poveljnikom CZ in njihovim namestnikom v regijah in občinah
- strokovnim delavcem za zaščito in reševanje, tudi operativcem v centrih za obveščanje.

Po dogovoru med izvajalcem usposabljanja in pošiljateljem se lahko usposabljanja udeležijo tudi vodje in njihovi namestniki sil za zaščito in reševanje iz gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij.

V. NOSILCI IN IZVAJALCI

Nosilec usposabljanja je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje. Izvajalec usposabljanja je Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije.

VI. KRAJ IN OBJEKTI

Usposabljanje poteka v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje Republike Slovenije oziroma na lokaciji, ki jo izbere izvajalec.

VII. ČAS IN TRAJANJE

Usposabljanje traja 28 pedagoških ur (PUR). Obseg posameznih vsebin lahko izvajalec usposabljanja ob upoštevanju predznanja udeležencev tudi poveča ali zmanjša. Pripadnikom CZ se program lahko skrajša za vsebine, ki so jih že obravnavali na uvajalnem in temeljnem usposabljanju.

VIII. UČNE VSEBINE

1. Sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami
2. Sile za zaščito, reševanje in pomoč
3. Upravljanje in vodenje sistema zaščite in reševanja
4. Sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč s Slovensko vojsko
5. Sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč s Policijo
6. Sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč z zdravstveno službo
7. Sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč z inšpekcijskimi službami
8. Sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter sistem zvez ZA-RE
9. Informacijska podpora in GIS-UJME
10. Pristojnosti in posebna pooblastila vodje intervencije
11. Vodenje intervencije
12. Poročanje o intervenciji v elektronski obliki
13. Vodenje intervencije ob vključevanju mednarodne pomoči
14. Psihološki vidiki nesreč
15. Odnosi z javnostmi
16. Študija primera
17. Simulacija nesreče

IX. UČNE METODE IN OBLIKE DELA

Pri usposabljanju naj predavatelji uporabljajo naslednje učne metode:

- predavanja
- razgovora
- diskusije
- igranja vlog
- proučevanja primerov
- simulacije
- praktične vaje.

Predavatelji naj čim manj uporabljajo metodo predavanja. Kjer je mogoče, naj dajejo prednost drugim metodam, tako da bodo udeleženci pri usposabljanju aktivno sodelovali.

X. UČNA SREDSTVA

Za izvajanje programa se priporočajo naslednja učna sredstva in pripomočki:

- grafoskop
- računalniki
- videorekorder
- projektor
- sredstva zvez (radijske postaje, telefoni)
- zemljevidi
- risalni pribor.

XI. PREVERJANJE ZNANJA

Predavatelji preverjajo znanje sproti med predavanji in vajami.

XII. FINANCIRANJE

Stroške usposabljanja, nadomestilo za plačo, potne stroške, stroške prehrane in bivanja krije pošiljatelj, razen v primeru, da je z nosilcem usposabljanja dogovorjeno drugače.

XIII. NAVODILO

Pri usposabljanju je potrebno upoštevati vse predpise s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Pri temi »Poročanje o intervenciji v elektronski obliki« poteka praktično delo na računalnikih tako, da dela vsak udeleženec na svojem računalniku.

Za praktične vaje pri različnih temah in pri simulaciji nesreče je potrebno pripraviti predpostavke tistih nesreč, v katerih bi udeleženci usposabljanja sodelovali s svojimi enotami, na primer:

- nesreče z nevarnimi snovmi
  - izlitje nevarne snovi v vodo
  - izlitje nevarne snovi v zemljo
  - izpust nevarne snovi
  - nesreča pri prevozu nevarnega blaga v cestnem, železniškem prometu
  - nevarnosti ionizirajočih sevanj
- požari
  - v naravi (nedostopna območja, zagotovitev požarne vode, ogroženost objektov)
  - v stanovanjskem objektu
  - v javnem objektu
  - v industrijskem objektu
  - na prevoznih sredstvih
- poplave
  - narasle vode zaradi dolgotrajnih padavin – preventiva
  - kratkotrajno obilno deževje – ogroženost infrastrukture, nanos naplavin
  - porušitev vodnih pregrad
- potres
  - reševanje iz ruševin – naselje, skupina hiš
  - reševanje iz kleti in višjih nadstropij zgradb
- zemeljski in snežni plazovi
  - reševanje ljudi, živali in premoženja izpod plazu
  - ogrožanje stanovanjskih objektov
  - ogrožanje komunalne infrastrukture
  - ogrožanje železniške proge in naprav
- prometne nesreče
  - nesreča potniškega vlaka
  - nesreča tovornega vlaka
  - letalska nesreča

Pri praktičnih vajah udeleženci rešujejo probleme samostojno ali v manjših skupinah ob pomoči vodje simulacije. Simulacija se lahko izvede po delih ali naenkrat v celoti. V simulacijo naj se vključijo video posnetki in telekomunikacijska sredstva (telefoni, faks, radijske postaje) ter računalnik in internet. Če lahko izvajalec zagotovi igralce vlog, naj le ti sodelujejo v živo ali in po telefonu. Na določeni telefonski številki naj igra najmanj ena oseba »zunanji svet« oz. različne institucije in vloge, npr. novinarje, center za obveščanje, poveljnika CZ, župana. Izvajalec usposabljanja določi z urnikom, kdaj se naredi analiza simulacije – za posamezne faze ali na koncu v celoti.

Evalvacija se izvede za vsak dan posebej v obliki razgovora, s kratkim vprašalnikom ali kombinirano. Na koncu usposabljanja se izvede evalvacija programa kot celote.

XIV. POSEBNE ZAHTEVE

Pripadniki CZ morajo pred tem usposabljanjem opraviti uvajalno in temeljno usposabljanje za svojo formacijsko dolžnost.

XV. LITERATURA

1. Nesreče in varstvo pred njimi, Ljubljana 2002
2. Bojan Ušeničnik: Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Ljubljana 1999
3. Mihael Kline, Marko Polič, Vlasta Zabukovec: Javnost in nesreče, Ljubljana 1998
4. Marko Polič: Psihološki vidiki nesreč, Ljubljana 1994
5. Ujma, revija za vprašanja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Ljubljana, vse številke
6. Osnovni znaki za označevanje sil in sredstev ter aktivnosti za zaščito, reševanje in pomoč, Ljubljana 1994
7. Predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami:
  - Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 44/02)
  - Doktrina zaščite, reševanja in pomoči, Ljubljana 2002
  - Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94, 33/00-odl. us in 87/01 ZMatD)
  - Zakon o gasilstvu (Uradni list RS, št. 71/93 in 28,00)
  - Zakon o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 71/93 in 87/01)
  - Zakon o varstvu pred utopitvami (Uradni list RS, št. 44/00)
  - Zakon o Rdečem križu (Uradni list RS, št. 7/93)
  - Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/99)
  - Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 75/03)
  - Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 22/99, 99/99, 102/00, 33/02 in 106/02)
  - Odredba o merilih za organiziranje in opremljanje Civilne zaščite (Uradni list RS, št. 15/00 in 88/00)
  - Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja (Uradni list RS, št. 45/97 in 5/00)
  - Uredba o ukrepih za zmanjšanje tveganja za okolje zaradi večjih nesreč z nevarnimi kemikalijami (Uradni list RS, št. 46/02)
  - Uredba o graditvi in vzdrževanju zaklonišč (Uradni list RS, št. 57/96)
  - Uredba o izvajanju zaščite, reševanja in pomoči z uporabo zrakoplovov (Uradni list RS, št. 46/98)
  - Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 3/02 in 17/02)
  - Uredba o oznakah v Civilni zaščiti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 114/03)
  - Uredba o sredstvih in opremi za osebno in skupinsko zaščito (Uradni list RS, št. 116/03)
  - Navodilo o vodenju delovnih kart in uporabi znakov pri zaščiti in reševanju (Uradni list RS, št. 39/94)
  - Navodilo o izvajanju zaščitnih ukrepov (Uradni list RS, št. 39/94)
  - Navodilo o pripravi ocen ogroženosti (Uradni list RS, št. 39/95)
  - Navodilo za obveščanje o naravnih in drugih nesrečah (Uradni list RS, št. 54/97)

XVI. UČNI NAČRT

PUR – pedagoške ure   P – predavanje   V- vaje   S – skupaj

vsebine	PUR		
	S	P	V
Uvod v usposabljanje - namen, cilji in vsebina usposabljanja - predstavitev izvajalca usposabljanja in udeležencev	0,5	0,5	
1. Sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami - ogroženost Slovenije pred nesrečami, nacionalno varnostni ustroj, temeljne naloge sistema, zaščitni ukrepi, pristojnosti, normativna ureditev, financiranje itd.	1	1	
2. Sile za zaščito, reševanje in pomoč - vaja: določitev nalog vodjem različnih enot ob predpostavki nesreče	1	0,5	0,5
3. Upravljanje in vodenje sistema zaščite in reševanja: - zvrsti, funkcije, načela, spretnosti, obvladovanje nepredvidenih dogodkov, motiviranje, uporaba enotnega izrazoslovja - vaja: iz poveljevanja	2	1	1
4. Sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč s Slovensko vojsko - vaja: izpeljava postopka za sodelovanje helikopterja	1	0,5	0,5
5. Sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč s Policijo - vaja: reševanje problema v zvezi z razmejitvijo pristojnosti	1	0,5	0,5
6. Sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč z zdravstveno službo	1	1	
7. Sodelovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč z inšpekcijskimi službami	1	1	
8. Sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja ter sistem zvez ZA-RE - organizacija radijskega prometa - vaja: pripraviti načrt zvez - vaja: delo z radijskimi postajami	3	2	1
9. Informacijska podpora in GIS-UJME	1	1	
10. Pristojnosti in posebna pooblastila vodje intervencije - določitev vodje intervencije - vloga in naloge vodje intervencije - posebna pooblastila pri vodenju intervencije: prepoved dostopa nepoklicanim osebam na kraj intervencije in prepoved prometa mimo tega kraja; odreditev umika ljudi, živali in premoženja iz ogroženih objektov in območij; odreditev vstopa v stanovanje; odreditev uporabe določenih sredstev zvez oziroma njihove vzpostavitev; odreditev odstranitve ovir, ki onemogočajo uspešno intervencijo; odreditev uporabe tujega prevoznega sredstva za prevoz poškodovanih oseb oziroma potrebnih sredstev za zaščito, reševanje in pomoč; odreditev obveznega sodelovanja državljanov pri reševanju v skladu z njihovimi sposobnostmi in sredstvi, ki so primerna za reševanje; odreditev uporabe tujega zemljišča; odreditev porušitve objekta oziroma posek drevja; prošnja za pomoč v silah in sredstvih sosednji lokalni skupnosti - razmejitev pristojnosti med vodjo intervencije in pristojnim poveljnikom Civilne zaščite ter načini in oblike medsebojnega komuniciranja - kazenske določbe - vaja: problemske situacije v zvezi z razmejitvijo pristojnosti med vodjo intervencije in pristojnim poveljnikom Civilne zaščite	1	0,5	0,5

11. Vodenje intervencije - ocena stanja oziroma preučitev delovne naloge - presoja: izdelava operativnega načrta za izvajanje intervencije - seznanitev v intervenciji sodelujočih poveljnikov oz. vodij služb in enot z operativnim načrtom in delegiranje nalog - določitev in ureditev poveljniškega mesta in drugih lokacij - vključevanje dodatnih sil za zaščito, reševanje in pomoč – ugotoviti potrebo in posredovati zahtevo - zagotavljanje logistične podpore (oprema in sredstva za delo, potrošni material, prehrana, prevozi, zdravstveno varstvo) - spremljanje situacije - vodenje delovne karte - načrt zvez - administracija in finance - poročanje in izdelava poročila o intervenciji - vaja: vodenje delovne karte	1,5	1	0,5
12. Poročanje o intervenciji v elektronski obliki	2	0,5	1,5
13. Vodenje intervencije ob vključevanju mednarodne pomoči - seznanjanje z mehanizmi mednarodne pomoči	1	1	
14. Psihološki vidiki nesreč - vedenje in reakcije ogroženih, prizadetih in reševalcev - reševanje nastalih psihosocialnih problemov - krizno upravljanje - vaja: reševanje konkretnih problemov	1	1	
15. Odnosi z javnostmi - kaj je javnost, vrste javnosti in njihove značilnosti - komuniciranje z javnostmi - komuniciranje v krizi - razlike in podobnosti med osebnim, telefonskim in pisnim komuniciranjem - vaja: izjava za televizijo	2	1	1
16. Študija primera z ogledom video posnetkov iz vaj zaščite in reševanja ter reševalnih akcij z razgovorom	2	1	1
17. Simulacija nesreče	4		4
Evalvacija (dnevne in zaključna) in zaključek usposabljanja	1		1
SKUPAJ:	28	15	13

XVII. KONČNE DOLOČBE

Z dnem podpisa tega programa preneha veljati program usposabljanja vodij intervencij št. 849-02-7/97 z dne 28.08.1997. Program velja od dne podpisa ministra, pristojnega za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, do preklica.

Številka: 849-02-5/2004-1

Datum: 27. 10. 2004

Anton Grizold
dr. Anton GRIZOLD
MINISTER